

MILIEUDES KUNDIGHEID WERKT

DRS. W. WESTERVOORDE

Wie de personeelsadvertenties in de media regelmatig bekijkt, weet dat het woord milieu de laatste tijd steeds vaker opduikt in functie-omschrijvingen. Het milieu wordt daarmee ook uit oogpunt van werkgelegenheid belangrijker. Het Nederlands Economisch Instituut (NEI) heeft vorig jaar in een interessante studie de vraag naar milieudeskundigen onderzocht. Hiervoor heeft het NEI 1700 advertenties geanalyseerd, die in 1987 en 1988 in de Volkskrant, NRC Handelsblad en Intermediair verschenen en waarin hoger opgeleide milieudeskundigen gevraagd werden.

Het NEI onderscheidt drie soorten milieufuncties. De grootste groep wordt gevormd door de functies, waarbij 'het milieu' een neventaak is (de helft van de vacatures). Deze treffen we vooral aan in het bedrijfsleven, waar men vaak meer waarde hecht aan de 'bedrijfskennis' van de kandidaten dan aan hun 'milieukennis'. Een tweede groep bestaat uit specialisten (in 33% van de advertenties werd specialistische milieudeskundigheid gevraagd). De generalisten, die van alle facetten van het milieu iets af moeten weten, vormen de derde groep. In één op de vijf advertenties werd een ware duizendpoot gevraagd, die het totale milieuveld overziet en bovendien kennis in huis heeft op juridisch, chemisch, technisch, en economisch terrein. Deze alleseters zijn vooral in trek bij overheidsinstanties, die hen coördinerende taken opdragen. In de komende tijd zal met name de vraag naar de generalisten toenemen. Zo reserveert het Nationaal Milieubeleidsplan (NMP) bijvoorbeeld middelen om tot 1994 bij de overheid zo'n 2000 nieuwe milieubanen te creëren. Omdat geografen zich graag generalisten noemen, heb ik aan Bert Groffen (milieugeograaf) gevraagd, wat het in de praktijk betekent betrokken te zijn bij het milieubeleid. Bert Groffen werkt momenteel bij het Nijmeegse onderzoeksbureau SME en was daarvoor als milieu-beleidsmedewerker in dienst van de provincie Gelderland.

SME richt zich vooral op de milieubeleidsplanning. Binnen dit aandachtsveld, dat ook wel milieumanagement genoemd wordt, is de overheid de belangrijkste opdrachtgever. Hoewel het aandeel van het bedrijfsleven nog niet zo

groot is, verwacht Bert Groffen, dat SME in de toekomst meer opdrachten van bedrijven zal krijgen. Regelingen, als het in het NMP aangekondigde milieuzorgsysteem, betekenen dat bedrijven meer aandacht moeten besteden aan de 'milieu-aspecten' van de productie. De kleinere en de minder milieugevoelige bedrijven zullen daarbij vaak een beroep (moeten) doen op externe milieudeskundigheid. Binnen SME werkt Bert Groffen momenteel aan het opzetten van een samenwerking op milieugebied tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem. Hiervoor is eerst geïnventariseerd wat er in de gemeenten op milieugebied gebeurt (de wie-, wat-, waar- en hoe-vragen) en is onderzocht wat er eigenlijk zou moeten gebeuren. Daarbij is vooral ingegaan op de vraag welke plaats samenwerking in dit geheel kan hebben en wat samenwerking in bestuurlijk en organisatorisch opzicht betekent. Binnenkort mondt het een en ander uit in een opzet voor de samenwerking. Omdat een integrale aanpak van de milieuveld

problematiek steeds meer in zwang raakt, moet je bij dit soort projecten volgens Bert Groffen over brede kennis beschikken. "Niet alleen van 'studievelden' als milieuhygiëne, milieurecht, milieukunde en ruimtelijke ordening, maar ook van de verschillende sectoren (bodem, water, lucht etcetera)". Bovendien moet de kennis betrekking hebben op zowel het verrichten van onderzoek als op de voorbereiding en uitvoering van beleid. In dat verband noemt hij het een voordeel dat je binnen de geografie een breed denkkader ontwikkelt. Hij zegt daardoor goed in staat te zijn de problemen op een 'macro-niveau' te bekijken. Dat weegt volgens hem zeker op tegen het hier en daar ontbreken van specifieke kennis, die immers vrij snel kan worden bijgespijkerd. Hij vindt het wel een nadeel, dat pas in een laat stadium van de opleiding een duidelijke link met de praktijk wordt gelegd. Het is daarom interessant te zien, dat daar in Nijmegen

met de introductie van probleemgestuurd onderwijs verandering in lijkt te komen. Bert Groffen denkt dat de aansluiting met de beroepspraktijk ook verbeterd wordt, als in de opleiding meer aandacht wordt besteed aan communicatieve vaardigheden. Daarbij denkt hij vooral aan zaken als overleggen, onderhandelen en interviewen. Omdat het erg belangrijk is dat je een goed leesbare rapportage kunt maken, zouden ook de schrijfvaardigheden best wat meer aandacht kunnen gebruiken.

Hoewel hij zichzelf geen duizendpoot wil noemen, denkt Bert Groffen dat geografen zeker in de markt zijn voor generalistische milieubanen. Vanwege de integrale aanpak van de milieuproblemen en de vele raakvlakken met andere beleidsvelden heeft men lieden nodig, die een brede kijk op de problematiek hebben en breed inzetbaar zijn. Volgens Bert Groffen is het voor geografen echter nadelig, dat de nog vrij onbekende milieugeografie in het beroepsveld minder aanspreekt dan de studie milieukunde. Concurrentie is daarom vooral uit die hoek te verwachten. In de snelle opkomst van 'spoedcursussen' milieukunde ziet hij geen echte bedreiging.

Vergeleken met zijn vorige baan (beleidsmedewerker provincie Gelderland) is het werk bij SME meer gestructureerd. Omdat ieder uur bij de klant in rekening wordt gebracht, wordt van tevoren precies aangegeven wat er gedaan moet worden en hoeveel tijd dat mag kosten. Een ander verschil tussen beide banen is volgens hem gelegen in het feit, dat je binnen de overheid vaak met het gehele beleidsproces te maken hebt. Als medewerker van een extern bureau breng je adviezen uit en ben je doorgaans niet betrokken bij de uitvoering van het beleid. "Wanneer de opdrachtgever het beleid gaat uitvoeren, begin jij met een nieuw project". Dit laatste is volgens Bert Groffen echter ook een voordeel van het werk bij een particulier bureau. Doordat je steeds nieuwe opdrachten uitvoert is het een zeer afwisselende baan. Daarbij gaat het niet alleen om de contacten met steeds andere opdrachtgevers, maar ook om verschillende deelreinen van de milieuproblematiek.

Wim Westervoerde is stafmedewerker van de Stichting Geografenwerk